

Dagens skogsbruk på solleröskogen

Hur bedrivs skogsbruket på solleröskogen nu på 2000-talet?

En krympande kategori skogsägare, de som själva vill sköta sin skog, håller nog på som det varit i många år. De hugger själva, har kanske en s.k. skotare för att köra fram virket, eller dom lejer in en. Virket säljs vid väg. Skogsvården sköter skogsägaren själv, i första hand plantering och röjning. Markberedning måste skogsägaren få utförd av en entreprenör. Den sortens skogsägare, tror jag, känner en stor tillfredsställelse över att själv få pyssla om sitt skogsskifte. Men de flesta lejer nog bort sina avverkningar och skogsvården åt entreprenörer.

Det viktigaste för den enskilda skogsägaren i dag är väl att hålla uppsikt över sitt skifte, och ta initiativ till att de åtgärder som skall göras blir gjorda.

De större intressenterna är Korsnäs, Stora Enso, som har egen skog på Sollerön, Mellanskog, som driver huvudsakligen åt sina medlemmar, samt Siljanssågen, Weda Skog AB och Ulf Svensson Skog AB som köper avverkningsrätter. Deras virke drivs huvudsakligen ut med hjälp av entreprenörer.

Skotare med virkeslast i vintrig miljö.

Dessa entreprenörer är väldigt väl utbildade. De får strängt taget bara en karta i handen över det område som skall avverkas, sedan får de börja med att planera området. Det är ett mycket viktigt och grannliga arbete, där de måste ta hänsyn till de fordringar som naturvård och miljö ställer på dagens skogsägare.

Drivningsmetoderna är i dag helt mekaniserade. De arbetar i grupp, först går en skördare som fäller, kvistar och kapar. Datorstyrda prislister mäter trädet i önskade längder och grovlek till respektive mottagare. Allt detta sitter föraren och gör framför sin dataskärm i hytten. Virket läggs upp i sorterade högar, så det skall vara lätt för skotarföraren att sortera upp det när virket skall läggas upp vid väg. Virkesmottagaren har stora krav på leverantören i dag, vare sig det är timmer eller massaved. Virket skall i vissa fall vara certifierat, vilket betyder att det kommer från en skogsägare, som driver ett uthålligt skogsbruk och uppfyller en massa miljövänliga krav. En oberoende part skall kunna kontrollera det och garantera att kraven är uppfyllda.

Den skog som Korsnäs har på Sollerön tillhör region Dala-Väst. Den innefattar Dalarna väster om Österdalälven, vars chef är Lars-Erik Busk. Området har ett uttag på 350 000 m³ per år varav köp på avverkningsrätter blir 45-80 000 m³. 25% av det är gallringar.

Skördarens hytt med dataanläggning för inprogrammering av t.ex. virkeslängd, dimensioner, kvistning m.m. Dessutom finns en panel för manövrering av maskinen.

På Solleröskogen avverkar Korsnäs 15-30 000 m³ per år. Det varierar från år till år, dessutom tillkommer 7-8 000 m³ gallring. Det egna markinnehavet är 14 000 ha. Timret säljs huvudsakligen till sågarna på orten, som Siljanssågen, Fiskarheden, Rågsveden med flera, medan tallmassaveden går till den egna fabriken i Gävle och granmassaveden till Kvarnsveden. Virket är certifierat enligt reglerna (FSC). Drivningarna sker endast med hjälp av entreprenörer.

Jag träffade en av dessa entreprenörer, Lars Andersson, vars firma heter Proffs-gallrarna. Han äger 2 skördare och en skotare. Han och 5 anställda kör dessa maskiner i skift. Tidvis måste han hyra in en skotare, när den egna inte hinner med. De driver ut c:a 40 000 m³ per år, det mesta år Korsnäs. Lars köpte en maskin 1997, och han är mycket positiv till sin arbetsuppgift och ser det som mycket stimulerande att vara sin egen.

Skördarhuvudet med knivar för kvistning och griphjul för stammarna. På bilden är kapsågen dold bakom skördarhuvudet.

Stora Enso's årsavverkning på Solleröskogen ligger på c:a 8 000 m³ varav 10% är gallring. Skogen är certifierad enligt FSC och Stora Enso har även en ekologisk landskapsplan. Delar av den stora brändan vid Fux-Anders knallarerna är numera naturreservat.

Sollerön hör till Älvdalens bevakning med kontor i Mora. Chefen är Lennart Haga och virkesuttaget på bevakningen är 175 000 m³ varav 50 000 m³ är köpta avverkningsuppdrag. Avverkningarna sköts av 4 maskingrupper. Inom förvaltningen eftersträvar bolaget att äga hälften av maskinerna. Virket går huvudsakligen till den egna industrin, men en del av timret säljs till de lokala sågarna. En

del av skogsvården utförs i egen regi, där ungdomar från orten får tillfälle till sommarjobb. Älvdalens bevakning tillhör Mora skogsförvaltning, som sträcker sig från Falun-Nås och upp till Idre.

Mellanskog är en organisation för privata skogsägare. Sollerön hör till Mora-Orsa skogsbruksområde inom region Dalälven. Områdeskontoret finns i Mora och dess chef heter Hans Kättström.

Skördare i fullt arbete med kvistning, kapning och upppläggning.

Regionen disponerar över 12 arbetsgrupper med 50 maskinförare. Av dem är i regel 4 stationerade i Mora-området. På Solleröskogen brukar Mellanskog köpa 7-10 000 m³. Av det är 10-35% gallring.

Inom Mora-området arbetar 6 personer förutom Hans Kättström. Timret säljs till sågarna här i området, medan massaveden köps upp av Korsnäs, Stora Enso och Vallvik. Virket är certifierat enligt PEFC, gemensamma regler för Europa.

Hur ser då framtidens skogsbruk ut? Rent tekniskt är det väl svårt att sja om den fortsatta utvecklingen. Det finns en avverkningsmaskin, en så kallad ”drive”, som är både skördare och skotare, men den är inte fullt utvecklad ännu. Inom skogsvården kom den första planteringsmaskinen redan på 1980-talet. Det finns något exemplar i bruk, men hela projektet har kommit av sig. Det är tekniskt mycket komplicerat. Samma är det med röjningsmaskinen.

Ett vet vi säkert, och det är att virkesmängden i den svenska skogen bara ökar. Världens behov av papper ökar och internet har inte trängt undan behovet av tidningar. Personligen tror jag att det skogsbruk som bedrivs på Solleröskogen kommer att fortsätta som nu i många år.

Lars Öberg.